

कलम २ एच नमूना (अ)

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अन्वये विभागवार लोकप्राधिकारी यांची यादी.

शासकिय विभागाचे नांव :- उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.

कलम २ (एच) a/b/c/d.

अ.क्र.	लोकप्राधिकारी संस्था	संस्था प्रमुखाचे पदनाम	ठिकाण/पत्ता
१	२	३	४
१	सामाजिक वनीकरण विभाग नाशिक (जिल्हास्तरीय कार्यालय)	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, आयुक्तालय, नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१. दुरध्वनी क्र.०२५३-२४५३५५१.

कलम २ एच नमूना (अ)

शासना कडून पुरेसा निधी प्राप्त लोकप्राधिकारी संस्थांची यादी.

शासकिय विभागाचे नांव :- उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.

कलम २ (h) (I) (ii) अंतर्गत.

अ.क्र.	लोकप्राधिकारी संस्था	संस्था प्रमुखाचे पदनाम	ठिकाण/पत्ता
१	२	३	४
१	सामाजिक वनीकरण विभाग नाशिक (जिल्हास्तरीय कार्यालय)	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, आयुक्तालय, नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१. दुरध्वनी क्र.०२५३-२४५३५५१.

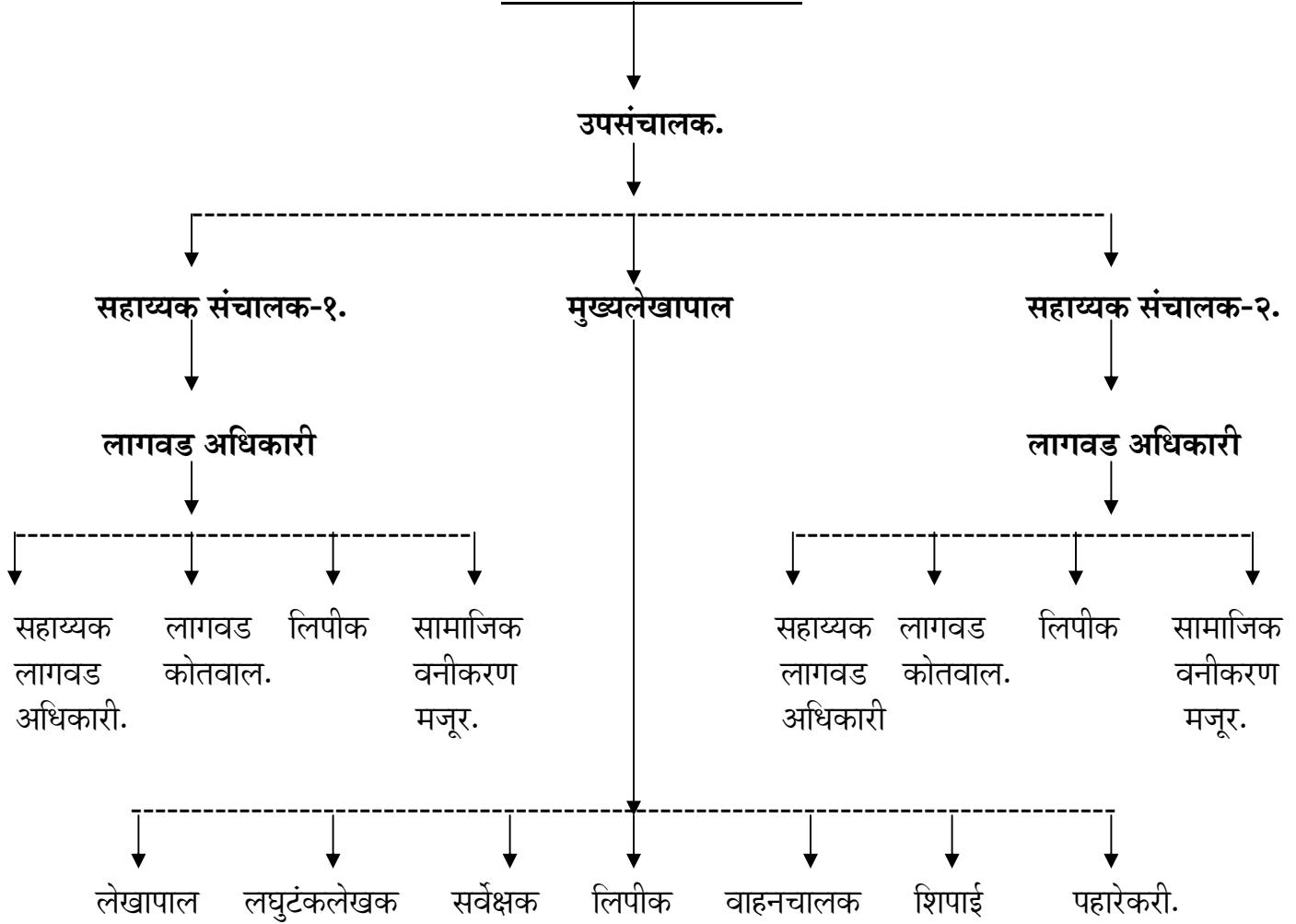
कलम ४ (१) (b) (i)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशील.

- * कार्यालयाचे नांव. :- उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक
- * पत्ता. :- मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, आयुक्तालय, नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१.
- * कार्यालय प्रमुख. :- उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक
- * शासकिय विभागाचे नांव . :- ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- * कोणत्या मंत्रालयातील खात्याच्या अधिनस्त. :- जलसंधारण विभाग.
- * कार्यक्षेत्र. :- भौगोलीक -नाशिक, कार्यानुरूप - नाशिक जिल्हा.
- * विशिष्ठ कार्य. :- बनेतर सामुहिक पडिक जमिनीवर वृक्षलागवड, खाजगी पडिक जमिनीवर वृक्षलागवड, रोपनिर्मिती, सवलतीच्या दराने विक्री व वृक्षलागवड, प्रचार/प्रसार व प्रसिद्धी.
- * विभागाचे ध्येय/धोरण. :- नमुना वृक्ष लागवडी करणे बाबत राखणे व वनावरील भार कमी करणे, वृक्षलागवडीसाठी जनतेत जागृती करणे.
- * सर्व संबंधित कर्मचारी :- क्षेत्रीय/तांत्रिक कर्मचारी, अधिकारी.
- * कार्य :- वनीकरणाच्या व मृदसंधारणाच्या विविध योजना राबविणे.
- * कामाचे विस्तृत स्वरूप :- बनेतर सामुहिक पडिक जमिनीवर वृक्षलागवड, खाजगी पडिक जमिनीवर वृक्षलागवड, रोपनिर्मिती, सवलतीच्या दराने विक्री व वृक्ष लागवडी बाबत कामे करणे, प्रचार/प्रसार व प्रसिद्धी.
- * मालमत्तेचे तपशील :- रिक्त.
- * इमारती व जागेचा तपशील. :- रिक्त.

*	संस्थेच्या संरचनात्मक तक्त्यामध्ये कार्यक्षेत्राचे प्रत्येक स्तरावरचे तपशील.	:-	जिल्हा पातळीवरील वनेतर वनीकरणाची सर्व कामे व वनेतर पडिक जमिनीवरील जलसंधारणाची कामे.
*	कार्यालयीन दुरध्वनी क्रमांक व वेळा	:-	०२५३/२४५३५५१ वेळ - सकाळी १० ते १७.४५
*	साप्ताहिक सुटी व विशिष्ट सेवेसाठी ठरविलेल्या वेळा.	:-	सर्व रविवार, दुसरा व चवथा शनिवार, स्थानिक सुट्या व शासन घोषीत सुट्या.

संस्थेचा प्रारूप तक्ता.

कलम ४ (१) (b) (ii) नमुना (अ)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या
अधिकारांचा तपशील.

अ.

अ.क्र	पदनाम	अधिकार-आर्थिक	कोणत्या कायदा/नियम/ शासन निर्णय/परिपत्रका नुसार	अभिप्राय
१	२	३	४	५
१	उपसंचालक	कार्यालयीन प्रमुख म्हणुन प्रदान केलेले वित्तीय अधिकार.	वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७४ भाग १ ते ५	--

ब.

अ.क्र	पदनाम	अधिकार-आर्थिक	कोणत्या कायदा/नियम/ शासन निर्णय/परिपत्रका नुसार	अभिप्राय
१	२	३	४	५
१	उपसंचालक	कार्यालयीन प्रमुख म्हणुन प्रदान केलेले वित्तीय अधिकार.	वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७४ भाग १ ते ५	--

क.

अ.क्र	पदनाम	अधिकार-फौजदारी.	कोणत्या कायदा/नियम/ शासन निर्णय/परिपत्रका नुसार	अभिप्राय	
१	२	३	४	५	
		लागू नाही.			

ड.

अ.क्र	पदनाम	अधिकार-आर्थिक	कोणत्या कायदा/नियम/ शासन निर्णय/परिपत्रका नुसार	अभिप्राय	
१	२	३	४	५	
		लागू नाही.			

कलम ४ (१) (b) (ii) नमुना (ब)

**उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या कर्तव्याचा
तपशिल.**

अ.क्र	पदनाम	कर्तव्ये	कोणत्या कायदा/नियम/ शासन निर्णय/परिपत्रका नुसार.	अभिप्राय.
१	२	३	४	५
१	उपसंचालक	जिल्ह्यातील क्षेत्रिय, प्रशासकीय कामाची नियोजन अंमलबजावणी करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
२	सहा.संचालक.	त्यांच्या हददीतील क्षेत्रिय कामाचे /पर्यवेक्षण देखरेख ठेवणे. उपसंचालक, यांना कामात मदत करणे व तालुका स्तरावरील अधिका-यांना कामात मार्गदर्शन/पर्यवेक्षण करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
३	मुख्यलेखापाल.	विभागीय कार्यालयातील कर्मचा-यांचे कामावर देखरेख ठेवणे, त्यांना कामात मार्गदर्शन करणे. आलेले टपाल फोडणे त्यावर दाखल तारीख टाकणे. कार्यालयातील कर्मचा-यांचा पगार, भत्ता बिले अदा करणे. रोखालेखा तयार करणे तालुका स्तरावरील कार्यालयाचे दप्तर तपासणी करणे इ.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
४	लेखापाल.	उपसंचालक यांनी सांपविलेली संकलनाची कामे करणे. जिल्ह्याचा रोखालेखा तयार करून महालेखापालांना सादर करणे. मुख्यलेखापालाचे अनुपस्थितीत त्यांची कामे करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
५	लघुटंकलेखक.	उपसंचालकाचे स्वीय सहाय्य म्हणुन सर्व कामे करणे. उपसंचालकांनी दिलेले श्रृतलेखन टंकलिखीत करणे. गोपनीय अहवाल दौरे, दैनंदिनी इ. कामे करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
६	सर्वेक्षक.	क्षेत्रिय कामाचे सर्वेक्षण/सिमांकन करणे. केलेल्या कामाचे नकाशे तयार करणे. लागवड अधिकारी यांना क्षेत्रिय कामात मदत करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
७	लिपीक	उपसंचालकांनी सोपविलेली सर्व लिपीक संवर्गीय कामे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	

अ.क्र	पदनाम	कर्तव्ये	कोणत्या कायदा/नियम/ शासन निर्णय/परिपत्रका नुसार.	अभिप्राय.
१	२	३	४	५
८	वाहनचालक.	शासकिय वाहन चालविणे/देखभाल संगोपन.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
९	शिपाई.	कार्यालयातील स्वच्छता ठेवणे. टपाळ वाटप करणे. अधिकारी/कर्मचारी यांनी सोपविलेली कामे करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	
१०	पहारेकरी.	कार्यालयाचे व शासकिय दस्तऐवजाचे रात्रीचे वेळी व सुटीचे दिवशी संरक्षण करणे.	मुंबई वनसंहिता भाग-१ प्रकरण (६-जी) आणि नियम ३९७ अन्वये.	

कलम ४ (१) ब (iii)

निर्णय प्रक्रियेतील पर्यवेक्षण व जबाबदारीचे उत्तरदाईत्व निश्चित करून कार्यपद्धतीचे प्रकाशन (कामाचा प्रकार/नाव)

- * कामाचे स्वरूप :- वनेतर सामुहिक जमिनीवर तथा खाजगी जमिनीवर वृक्ष लागवड व जलमृदसंधारणाची कामे, रोपे निर्मिती व प्रचार, प्रसार, प्रसिद्धी.
- * संबंधित तरतुद . :- १. सामाजिक वनीकरण विभागाच्या वार्षिक अंदाजपत्रका प्रमाणे.
२. रोहयोसाठी संबंधित वर्षाचा निलप्रत आराखडा प्रमाणे व स्थानिक मजुरांना असलेली कामाची आवश्यकता नुसार.
- * अधिनियमाचे नांव :- रोहयो कायदा.
- * नियम :- --
- * शासन निर्णय :- महाराष्ट्र शासन, नियोजन विभाग, पत्र क्र.रोहयो-२००५/प्र.१०४/
रोहयो-१०, दिनांक २३.१२.२००५
महाराष्ट्र शासन, नियोजन विभाग, पत्र क्र.मग्रारोहयो-२००६/प्र.१०४/
रोहयो-१०, दिनांक १९.१०.२००६
- * परिपत्रके. :- --
- कार्यालयीन आदेश. :- जिल्हाधिकारी, नाशिक यांचे कडील अ.शा.पत्र क्र.कक्ष-११/रोहयो-५/
१६८/ दिनांक २३.६.२००९.

अ.क्र	कामाचे स्वरूप	कालावधी दिवस	कामासाठी जबाबदार अधिकारी	अधिप्राय
१	२	३	४	५
१	वनेतर सामुहिक जमिनीवर खाजगी जमिनीवर वृक्ष लागवड.	लागवड पुर्व कामे व प्रथम वर्ष ते तृतीय वर्ष रोपवाटिकेसह (३ वर्ष)	क्षेत्रिय अधिकारी/कर्मचारी. (लागवड अधिकारी/सहाय्यक लागवड अधिकारी व लागवड कोतवाल)	--
२	रोपे निर्मिती करणे. मध्यवर्ती रोपवाटिका योजने अंतर्गत, वनमहोत्सव अंतर्गत	ऑटोबोर ते मार्च व पुढील आर्थिक वर्षाचे एप्रिल ते जून अखेर.	क्षेत्रिय अधिकारी/कर्मचारी. (लागवड अधिकारी/सहाय्यक लागवड अधिकारी व लागवड कोतवाल)	--
३	प्रचार/प्रसार व प्रसिद्धी.	वर्षभर आवश्यकते नुसार वरिष्ठांचे आदेश नुसार क्षेत्रिय कामाशी मेळ घालून.	क्षेत्रिय अधिकारी/कर्मचारी. (लागवड अधिकारी/सहाय्यक लागवड अधिकारी व लागवड कोतवाल)	--

कलम ४ (१) ब (iv) नमुना (अ)
नमुन्या मध्ये कामाचे प्रकटीकरण.

संघटनाचे लक्ष (वार्षिक)

अ.क्र	काम/कार्य	कामाचे प्रमाण	आर्थिक लक्ष	अभिप्राय
१	२	३	४	५
१	निवडलेल्या पाणवहाळ क्षेत्रात वनेतर सामुहिक जमिनीवर वृक्ष लागवड.	हेक्टर १६०० रोपे प्रमाणे १०.०० हेक्टर लागवड. क्वि.वर्ष ६२.०० हेक्टर तृतीय वर्ष.	१.४७ लाख.	--
२	वनीकरण कामे. (वृक्ष लागवड) रोजगार हमी योजना.	हेक्टरी १६०० रोपे याप्रमाणे २१४.०० हेक्टर क्षेत्रावर ३.४२ लाख रोपे लागवड.	५०.०२ लाख.	--
३	पडीत जमिनीवर सलग समपातळीतील चर खोदणे. रोजगार हमी योजना (खाजगी पडीक जमिनीवर वृक्ष लागवड)	४५५.०० हेक्टर रोपे १.९०लाख रनिंग मिटर. ६२४.३० हे.	६८.४८ लाख. २००.५५ लाख	-- ..
४	रोपनिर्मिती. (वनमहोत्सव व मध्यवर्ती रोपवाटिका अंतर्गत)	२.६८ लाख रोपे.	३.५५ लाख.	--
५	प्रचार/प्रसिद्धी कामे.	विविध ३०० कार्यक्रम.	प्राप्त अनुदाना नुसार.	--
६	रस्ता दुतर्फा लागवड	८६ कि.मी.	१०९.७१ लाख	

कलम ४ (१) ब (iv) नमुना (ब)

कामाची कालमर्यादा

काम पूर्ण होण्यासाठी.

प्रत्येक कामाची कालमर्यादा.

अ.क्र	काम/कार्य	दिवस/तास पूर्ण करण्यासाठी.	जबाबदार अधिकारी.	अभिप्राय.
१	२	३	४	५
१	कर्मचा-याची सेवापुस्तके अद्यावत करणे.	२ आठवडे.	संबंधित कर्मचारी.	
२	प्रलंबीत राहणा-या सर्वच स्तरावरील सर्व प्रकारच्या कामाकाजाची संख्या निश्चित करणे.	४ आठवडे.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
३	कोणतेही शासकिय फाईल.	७ दिवस.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
४	तात्काळ आणि अति तातडीच्या स्वरुपाच्या फाईली.	४ दिवस.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
५	दुस-या कोणत्याही विभागाकडे विचारार्थ पाठवावयाच्या फाईली.	४५ दिवस.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
६	दुस-या कोणत्याही विभागाकडे विचारार्थ पाठवावयाच्या फाईली.	तीन महिन्यांच्या आत.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
७	रोपवन कामास मा.जिल्हाधिकारी/सक्षम अधिका-या कडून मंजुरी घेणे.	४ आठवडे.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
८	जमाखर्चाचा वार्षिक अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रके तयार करणे.	१ आठवडा.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
९	विभागीय चौकशी प्रकरणाचा माहितीचा वार्षिक तक्ता.	४ आठवडे.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
१०	कार्यालयीन दप्तर तपासणी.	२ आठवडे.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
११	विनियोजन लेखे तयार करणे.	१ महिना.	सर्व संबंधित कर्मचारी.	
१२	गावाची, क्षेत्राची निवड करणे.	४ आठवडे.	संबंधित क्षेत्रीय कर्मचारी.	
१३	क्षेत्राचा सिमांकन, उपचार नकाशा तयार करणे.	४ आठवडे.	सर्वेक्षक व क्षेत्रीय कर्मचारी.	
१४	रोपवाटिकाची जागा निवडणे व रोपे निर्मिती करणे.	९ महिने.	रोपवाटिका कर्मचारी.	
१५	वनीकरणासाठी खडडे आखणे , खोदणे, सिसिटी आखणे, खोदणे.	१ ते २ आठवडे. मजुरांच्या उपलब्धते नुसार.	क्षेत्रीय कर्मचारी. लागवड कोतवाल/सहाय्यक लागवड अधिकारी.	प्रती हेक्टरी.
१६	रोपांची लागवड करणे व मरअळी भरणे.	४ आठवडे.	क्षेत्रीय कर्मचारी.	
१७	रोपांचे संरक्षण/देखभाल.	१२ महिने.	क्षेत्रीय कर्मचारी.	

कलम ४ (१) (ब) (v) नमूना (अ)

कामाशी संबंधित नियम/अधिनियम.

अ.क्र	सुचना पत्रका नुसार दिलेले विषय.	नियम क्रमांक व वर्ष	अभिप्राय (असल्यास)
१	२	३	४
-----निरंक-----			

कलम ४ (१) (ब) (v) नमुना (ब)
क्षेत्रीय कामाशी संबंधित शासन निर्णय.

अ.क्र	शासन निर्णया नुसार दिलेले विषय	शासन निर्णय क्रमांक व दिनांक	अभिप्राय (असल्यास)
१	२	३	४
१	निवडलेल्या पाणवहाळ क्षेत्रातील वनेतर सामुद्रिक जमिनीवर वृक्ष लागवड योजना (बिगर आदिवासी)	ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग-एसएलएफ-१०९३/प्र.क्र.११/जल-११/दिनांक ३ सप्टेंबर, १९९३.	
२	सुधारीत किसान रोपवाटिका.	एसएलएफ-१४९३/प्र.क्र.२०/जल-१४, दिनांक १४ मे, १९९३.	
३	वनमहोत्सव.	एसएलएफ-१८९४/प्र.क्र.७१/जल-१२, दिनांक १ जुन, १९९४.	
४	प्रचार प्रसिध्दी.	एसएलएफ-१८९४/प्र.क्र.७६/जल-१२, दिनांक १४ जुन १९९४.	
५	महाराष्ट्र वनश्री पुरस्कार.	एसएलएफ-१८९३/प्र.क्र.२३२/जल-१२, दिनांक ३९ ऑगस्ट १९९४ - नवीन.	
६	रोजगार हमी योजना.	महाराष्ट्र शासन नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्र.मजुरी २००५/प्र.क्र.१३/रोहयो-१०/दि.३१ मार्च २००५ व जरोयो पुस्तिका, लागवड नमुने व दरपत्रके मंजुरी क्र.शासन परिपत्रक क्र.जरोयो-१०८९/सीआर-१३१०/५२/दि.७.७.१९८९.	
७	पश्चिम घाट विकास कार्यक्रम.	नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-पाक्षेवि/२००४/प्र.क्र.७/का-१४५४, दिनांक १९ जानेवारी, २००५.	
८	इंदिरा प्रियदर्शनी पुरस्कार.	केंद्र शासनाच्या दरवर्षी देण्यात येणा-या मार्गदर्शक सुचना नुसार.	
९	तेलबिया उत्पादक वृक्षांचे उपवन तयार करणे. निम व कंरज लागवड	सेक्रेटरी, राष्ट्रीय तिलहन एवं वनस्पती तेल विकास बोर्ड, गुडगांव (हरियाणा) यांचे पत्र क्रमांक-२७/१५६/नोव्होड-१८४७/दिनांक २८.११.२००८ च्या मार्गदर्शक सुचनां नुसार.	
१०	रोजगार हमी योजनेशी निगडीत खाजगी पडीक जमिनीवर वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजना.	शासन निर्णय क्रमांक एसएलएफ-१८/०६, प्रक्र.८२/जल-१२/दि. १२.७.२००६	
११	राष्ट्रीय हरीत सेना योजना	शासन निर्णय क्रमांक एलव्ही-२०११/३३१/प्रक्र.७२, दि. १८.३.२००२	

कलम ४ (१) (ब) (v) नमुना (क)

कामाशी संबंधित परीपत्रके.

अ.क्र	शासकिय पत्रकानुसार दिलेले विषय	परीपत्रक क्रमांक व तारीख	अभिप्राय (असल्यास)
१	२	३	४
१	सामाजिक वनीकरणाच्या कामासाठीचे लागवड नमुने व दरपत्रके.	ग्रामविकास विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक- जरोयो-१०८९/सीआर-१३१०/५२/दिनांक ७.७.१९८९.	
२	रोजगार हमी योजना अंतर्गत पडीक जमिनीवर वृक्षलागवड कार्यक्रम.	१. महाराष्ट्र शासन नियोजन विभाग परिपत्रक क्रमांक-खाजप-२०००/प्र.६८/रोहयो-१०/दिनांक-११.५.२००१. २. खाजप-२००१/प्र.३५/रोहयो-१०/दिनांक-३०.६.२००१.	
३	रोपे विक्रीचे दरपत्रक.	ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-एसएलएफ-२००९/प्र.क्र.५०/जल १२/दिनांक ६.७.२००९.	
४	रोजगार हमी योजनेशी निगडीत खाजगी पडीक जमिनीवर वृक्ष लागवड व वैरण विकास.	--	

कलम ४ (१) (ब) (v) नमुना (ड)

कामाशी संबंधित कार्यालयीन आदेश/धोरणात्मक परीपत्रके.

अ.क्र	विषय	क्रमांक व तारीख	अभिप्राय (असल्यास)
१	२	३	४
१	वनीकरण कामाची तपासणी.		
	अ. सर्वसाधारण कामे.	मा.संचालक, सामाजिक वनीकरण महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कडील पत्र क्र.डि-८(१)/क्लेरीफिकेशन/४/ १३३/०५-०६/दिनांक ११.४.२००५.	
ब. रोजगार हमी योजने अंतर्गत कामे.		महाराष्ट्र शासन नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-आस्थाप-११०३/प्र.१७२/रोहयो-३/दिनांक- १.१२.२००३.	
२	केलेल्या कामाचे मुल्यांकन करणे.	मा.संचालक, सामाजिक वनीकरण महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कडील पत्र क्रमांक-डि-८(१)/ क्लेरीफिकेशन/४/१३३/०५-०६/दिनांक ११.४.२००५.	

कलम ४ (१) (ब) (v) नमुना (इ)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग नाशिक या कार्यालयामध्ये उपलब्ध दस्तऐवजांची यादी.

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
१	मुख्यलेखापाल.			
१	नोंदवही.	रोकडवही (Cash Book) क्र.१ ते ५५ रजिस्टर्स. १.किरकोळ रजा. २.शासकिय डाक मुद्रांकाचा लेखा. ३.शासकिय तिजोरी दुहेरी चावी संच. ४.विभागीय/वृत्तस्तरावर प्रलंबीत प्रकरणांचा निपटारा. ५.सनियंत्रण. ६.महावार/त्रैमासिक/वार्षिक विवरणपत्र. ७.परीक्षेत्र कार्यालय दफ्तर तपासणी. ८.टॅली शिट (Talley Sheet) ९.वेतन वाटप. १०.झेरॉक्स. ११.कार्याविवरणपत्र. १२.टपाल बुक. १३.महालेखापाल, नागपूर यांचे कडील लेखापरिक्षण- प्रलंबीत परिच्छेद.		
२	नस्ती.	लेखापरिक्षण- फाईल क्र.१ ते ९७ व १०९ १.(९८) महाराष्ट्र माहितीचा अधिकार. २.(९९) शासकिय तिकीटाचा पुरवठा. ३.(१००)शासकिय तिजोरीचा दुहेरी चावी संच. ४.(१०१)शासकिय टेलीग्राम क्रेडीट अकाँट. ५.(१०२)किरकोळ रजा अर्ज. ६.(१०३) संकिर्ण फाईल. ७.(१०४) वर्कशीट गोषवारे. ८.(१०५) शासन निर्णय. ९.(१०६) प्रकरणांची नोंदवही. १०.(१०७) प्रलंबीत प्रकरणांचा निपटारा. ११.(१०८) कार्यालयीन विवरणपत्रे.		
३	पुस्तके.	१. वित्तीय अधिकार/मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील तरतुदी. २. महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ खंड एक. ३. लोकप्रशासन परिभाषा कोष. ४. शासन व्यवहार कोष. ५. महत्वाचे शासन निर्णय परिपत्रके इ. सारग्रंथ.		

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
		६. Maharashtra Budget Manual (Vol.I) ७. Maharashtra Contingent Expdr. Rules इ १९६५. ८. Gazetteer of the Bombay Presidency (Nashik District) Volume XVI. महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम (१९७१) वर्तणूक.		
४	शासकिय तिजोरी.	३ मुळ चाव्यांचा जुडगा - गोदरेज कंपनीचा (दुय्यम चावी.)		
२	लेखापाल-१.			
१	नस्ती.(फाईल्स)	रोखालेखा. १. मासिक रोखालेखा फॉर्म नं.२५ २. मासिक रोखालेखा फॉर्म नं.३५ ३. मासिक रोखालेखा फॉर्म नं.३४ ४. कॉम्प्युटर स्लिप फाईल. ५. मासिक खर्चाचा गोषवारा (समरी) ६. पतमर्यादा (L.O.C.) नस्ती. ७. अनुदान फाईल (सन २००५-२००६) ८. रोहयो पतमर्यादा (सन २००५-२००६) ९. रोहयो (रेंज रोखालेखा) फाईल. १०. संपूर्ण ग्रामिण रोजगार योजना रोखालेखा. ११. धनादेश मागणी पत्रक फाईल. १२. चलन कॉपीज फाईल. १३. रिकन्सीलिएशन (Reconciliation) फाईल. १४. लेखापरिक्षण (Audit Memo) फाईल. १५. ८५५०-रिकन्सीलिएशन (Reconciliation) १६. विनियोजन लेखे. १७. नमुना नं.८८ धनादेश रक्कमा कमी करण्या बाबत मासिक सभा फाईल. १८. आंतरविभागीय देयके (IDT) फाईल्स. १९. जनरल पत्रव्यवहार फाईल. २०. ८७८२-वनभरणा रिकन्सीलिएशन .		
२	नोंदवही.	१. नॉर्मल कॅशबुक. २. रोजगार हमी योजना- कॅश बुक. ३. संपूर्ण ग्रामिण रोजगार योजना कॅशबुक. ४. नॉर्मल धनादेश नोंदवही. ५. रोहयो धनादेश नोंदवही.		

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
		६. संपूर्ण ग्रामिण रोजगार योजना धनादेश नोंदवही. ७. युनीट बुक (नॉर्मल) ८. युनीट बुक (रोहयो) ९. टॅलीशीट नोंदवही. १०. डिसअलॉअड व्हाऊचर नोंदवही. ११. डिपॉझीट रजिस्टर. १२. आय.डी.टी.(IDT) नोंदवही.		
३	आस्थापना.			
१	नोंदवही.	आस्था. १. वार्षिक वेतनवाढ नोंदवही. २. सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी यांची नोंदवही. ३. अर्जित/परिवर्तीत रजा नोंदवही. ४. गोपनीय, अर्धशासकीय व अतारांकित प्रश्न नोंदवही ५. प्रतिभुती ठेव नोंदवही. ६. राज्य गट विमा योजना अंतीम प्रदानाची नोंदवही. ७. स्थावर मालमत्ता (मत्ता व दायित्वे) बाबतचे विवरणपत्रे प्राप्त झाल्याची नोंदवही. ८. वर्ग-३ व वर्ग-४ कर्मचा-यांच्या सरळसेवा भरती मधील मागासवर्गीयांचे अनुशेष नोंदवही. ९. प्रवासभत्ते देयक नोंदवही. १०. तक्रार नोंदवही. ११. प्रवास अग्रिम नोंदवही. १२. अधिकारी/कर्मचारी यांचे मुळ सेवापुस्तके. १३. रजा प्रवास सवलत नोंदवही.		
२	नस्ती (फाईल्स)	१. वार्षिक वेतनवाढ मंजुर आदेश फाईल. २. बदली/नेमणूका आदेश फाईल. ३. महाराष्ट्र माहितीचा अधिकार अधिनियम अंमलबजावणी फाईल. ४. रजा मंजुरी फाईल (वैयक्तीक फाईल) ५. आश्वासित प्रगती योजना अंतर्गत कालबद्ध पदोन्नती फाईल. ६. आगाऊ वेतनवाढी फाईल. ७. सरळसेवा सहा.लागवड अधिकारी यांची प्रशिक्षण फाईल. ८. वर्ग-३ व वर्ग-४ कर्मचा-यांची सेवाजेष्टता फाईल. ९. वनक्षेत्रपाल दर्जाचे अधिका-यांचे वैयक्तीक तपशिलाची माहिती फाईल.		

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
		<p>१०. वनक्षेत्रपालांची सेवाजेष्ठता यादी फाईल.</p> <p>११. सहाय्यक वनसंरक्षक पदाची सेवाजेष्ठता यादी.</p> <p>१२. अतिरीक्त कार्यभाराचे विशेष वेतन फाईल.</p> <p>१३. रोजंदारीवरील मजुर तक्रार फाईल.</p> <p>१४. दिनांक १.१.१९९६ ची वेतन निश्चिती फाईल.</p> <p>१५. दिनांक १.१.१९९६ ची वेतन निश्चिती वरील नोंदविलेल्या आक्षेप पुरता फाईल.</p> <p>१६. प्रवास भत्ते देयक मंजुरी फाईल.</p> <p>१७. प्रवास अग्रिम मंजुरी फाईल.</p> <p>१८. रोजंदारीवरील मजुरांची माहितीची फाईल.</p> <p>१९. प्रकल्पग्रस्त व्यक्ती अथवा तिच्यावर अवलंबून असणा-या व्यक्तीस शासकिय/निमशासकीय कार्यालयात वर्ग ३ व वर्ग ४ चे पदावर सामावून घेणे बाबत.</p> <p>२०. वर्ग-३ व वर्ग-४ मधील सरळसेवा कर्मचा-यांच्या नेमणूकीतील मागासवर्गांयांचा अनुशेष फाईल.</p> <p>२१. अंध/अपंग/मधील अनुशेष फाईल.</p> <p>२२. मागासवर्गांय अधिकारी/कर्मचारी यांचे जात प्रमाणपत्र पडताळणी बाबत.</p> <p>२३. शासकिय अधिकारी/कर्मचारी यांना संगणक प्रशिक्षण देण्या बाबतच्या योजनेचा आढावा.</p> <p>२४. मासिक सभा फाईल.</p> <p>२५. महाराष्ट्र वन सेवेतून भारतीय वन सेवेत पदोन्नती करीता निवडी बाबत.</p> <p>२६. रजा प्रवास सवलत मंजुरी आदेश.</p> <p>२७. हजेरी सहाय्यक तथा खुल्या प्रवर्गातील कर्मचा-यांना शासन सेवेत समावेशनासाठी रिक्त पदाची माहिती पाठविणे बाबत.</p> <p>२८. वृत्तस्तरीय संवर्गावर काम करणा-या वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या कर्मचारी यांच्या वयाच्या ५४ व्या वर्षी घ्यावयाच्या आढावा बाबत.</p> <p>२९. मत्ता व दायित्वे यांची विवरणपत्रे फाईल.</p> <p>३०. सामाजिक वनीकरण विभागातील अस्थाई पदे पुढे चालू ठेवणे बाबत.</p> <p>३१. शासकिय सेवेत असतांना दिवंगत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या नातेवाईकास अनुकंपा तत्वावर नेमणूक देणे बाबत.</p> <p>३२. वनक्षेत्रपाल संवर्गातील अधिका-यांच्या विभागीय</p>		

		परीक्षा बाबत.		
--	--	---------------	--	--

-५-

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
४	सर्वेक्षक-१			
	नोंदवही.	<p>योजना.</p> <p>१. अंदाजपत्रक नोंदवही (सर्व योजना).</p> <p>२. वार्षिक नियोजन आराखडा खर्चाची नोंदवही (सर्व योजना)</p> <p>३. नोब्होड योजनेची धनादेश नोंदवही.</p> <p>४. नोब्होउ योजनेची मासिक खर्चाची नोंदवही.</p> <p>५. महानगरपालिका धनादेश नोंदवही.</p> <p>६. महानगरपालिका मासिक खर्चाची नोंदवही.</p> <p>७. भौतिक उद्यिष्ट नोंदवही.</p> <p>८. बांधा/वापरा/हस्तांतरीत करा, रस्ता दुतर्फा वृक्ष लागवड याची नोंदवही.</p>		
२	नस्ती (फाईल्स)	<p>१. पश्चिम घाट विकास कार्यक्रम बाबत.</p> <p>२. वनस्पतीजन्य तेलबियाचे नमुना बाबत.</p> <p>३. महानगरपालिका हददीत लागवडी बाबत.</p> <p>४. विविध योजनांचे मासिक/त्रैमासिक/वार्षिक प्रगती अहवाल.</p> <p>५. लागवड अधिकारी यांचे मासिक सभे बाबत.</p> <p>६. उपसंचालक यांचे सभे बाबत.</p> <p>७. पश्चिम घाट विकास कार्यक्रम कॉमन ॲप्रोच मार्गदर्शक सुचना.</p> <p>८. रोजंदारी मजुरांचे महागाई भत्ता बाबत.</p> <p>९. आत्मा संस्थेच्या प्रस्तावित नियामक मंडळाची बैठक.</p> <p>१०. नाशिक ते नांदेड या अवर्षण प्रवण पटट्यातील क्षेत्राचे हरीतीकरण.</p>		

-६-

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
		११. पडीक जमिनीची उत्पादकता वाढविण्यासाठी उच्च प्रतीची रोपे निर्मिती प्रकल्प राबविण्यासाठी		

	<p>स्थापन केलेल्या मध्यवर्ती चमुच्या बैठकीचा कार्यवृत्तांत.</p> <p>१२. नाबार्ड-पाणलोट विकास निधी सहाय्यीत प्रकल्प गावे निवडणे बाबत.</p> <p>१३. एनइएबी ग्रॅंड-इन-एड फॉर ग्रीनॉर्ग इंडिया स्कीम.</p> <p>१४. धरणे व रेल्वे वृक्ष लागवडी करीता धोरण निश्चित करणे बाबत.</p> <p>१५. ग्रामपंचायतीच्या ताब्यातील क्षेत्रामध्ये केलेल्या लागवडी बाबत.</p> <p>१६. वार्षिक गोपनीय अहवाल (उपसंचालक यांचे)</p> <p>१७. महाराष्ट्र राज्यातील वाघ, बिबट्या व इतर प्रमुख वन्यप्राण्यांची प्रगणना-२००५.</p> <p>१८. एकात्मिक पडीक जमिन विकास कार्यक्रम हरियाली मार्गदर्शक सुचना.</p> <p>१९. जिल्हा मुख्यालयाच्या शहराचे हरितीकरण करण्या बाबत.</p> <p>२०. मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) नाशिक, प्रादेशिक व्यवस्थापक, वनविकास महामंडळ, नाशिक, सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, नाशिक व वनसंरक्षक कार्य आयोजना, नाशिक यांची समन्वय बैठक दिनांक ३०.९.२००५.</p> <p>२१. पाणलोट विकासाच्या माहितीचे संकलन करणे बाबत.</p> <p>२४. तेलबिया उत्पादक वृक्षांचे उपवन तयार करणे बाबत</p> <p>२५. २५० हेक्टर जॅट्रोफा लागवडीचा प्रस्ताव.</p> <p>२६. निवडलेल्या पाणवहाळ वनेतर सामुहिक जमिनीवर वृक्ष लागवडी बाबत.</p> <p>२७. विभागीय कार्यालयाची टिप्पणी.</p> <p>२८. पंचवार्षिक आराखडा सादर करणे बाबत.</p>		
--	--	--	--

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
५	सर्वेक्षक-२.			
१	नस्ती (फाईल)	<p>योजना.</p> <p>१. मध्यवर्ती रोपमळे व वनमहोत्सव नविन रोपनिर्मिती उद्यिष्टा बाबत.</p> <p>२. किसान रोपवाटिका बिगर आदिवासी योजने अंतर्गत भौतिक उद्यिष्टाचे वाटप.</p>		

	<p>३. भविष्य निर्वाह निधी ना परतावा अग्रीम मंजुरी बाबत</p> <p>४. भविष्य निर्वाह निधी परतावा अग्रीम मंजुरी बाबत.</p> <p>५. दिवाळी सण अग्रीम सन २००५ मंजुरी बाबत.</p> <p>६. संपूर्ण ग्रामिण रोजगार योजना प्रगती अहवाल. सन २००५-०६.</p> <p>७. २० कलमी कार्यक्रम कलम क्र.१६ सन ०५-०६. उद्घाटन व प्रगती अहवाल.</p> <p>८. महात्मा ज्योतिबा फुले जलभूमी अभियान . सन २००५-०६.</p> <p>९. विशेष केंद्रीय सहाय्य योजने अंतर्गत फळझाडे वनऔषधी व गांडुळ खत तयार करणे २००४-०५.</p> <p>१०. किसान रोपवाटिका प्रलंबित अग्रीम वसुली मासिक प्रगती अहवाल.</p> <p>११. सन २००४-०५ मधील भौतिक साध्याची व रोपवाटिका कामांची आंतरविभागीय तपासणी.</p> <p>१२. शाळा, संस्था, प्राथमिक आरोग्य केंद्र इत्यादिंच्या परिसरात वृक्षलागवड प्रगती अहवाल.</p> <p>१३. वनमहोत्सव कालावधीत रेल्वे स्टेशन क्षेत्रात वृक्ष लागवड करणे संबंधी मोहिम २००५.</p> <p>१४. किसान रोपवाटिका रोपांच्या किंमतीची रक्कम वसुली बाबत सन २००५-२००६.</p> <p>१५. श्री.एस.बी.जाधव, सहाय्यक लागवड अधिकारी यांचा भविष्य निर्वाह निधी क्र.एफ/एमएएच-१७२९८ ची अंतिम रक्कम अदा करणे.</p> <p>१६. शासकिय आश्रमशाळा मध्ये वनीकरण योग्य उपलब्ध क्षेत्राची माहिती सन २००५-२००६.</p> <p>१७. महात्मा ज्योतिबा फुले जलभूमी अभियान टँकरग्रस्त गांवे सन २००५-२००६.</p>	
--	--	--

-८-

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/ पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
		<p>१८. घरबांधणी कर्ज/व्याज वसुली बाबत.</p> <p>१९. शासकिय कर्मचा-यांना कर्ज घरबांधणी अग्रीम सन २००७-२००८.</p> <p>२०. सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी विवरणपत्र. २००७-२००८ व गहाळ रक्कम बाबत.</p> <p>२१. विविध योजनांतर्गत केलेल्या रोपवनांतील माहे मे २००८ अखेर जिवंत रोपांची टक्केवारी.</p> <p>२२. विविध योजनांतर्गत केलेल्या रोपवनांतील माहे ऑक्टोबर २००८ अखेर जिवंत रोपांची टक्केवारी.</p>		

		२३. विविध योजनांतर्गत केलेली रोपवन हस्तांतरण अहवाल. २४. जुन्या रोपवनात मुल्यमापन झाल्याशिवाय पुर्ण लागवड कामे न करणे बाबत. २७. संपूर्ण ग्रामिण रोजगार योजना अनुदान मागणी.		
६	योजना-१.			
१	नस्ती (फाईल्स)	<p>रोजगार हमी योजना.</p> <p>१. सन २००७-२००८ वार्षिक नियोजन आराखडा.</p> <p>२. १ ते २१ प्रश्नावली सन २००६-२००७.</p> <p>३. रोजगार हमी योजना अंतर्गत मासिक खर्च सुधारीत विवरणपत्र पाठविणे बाबत.</p> <p>४. रोजगार हमी योजनांतर्गत विविध बाबी करीता दिलेल्या पतमर्यादा पैकी झालेला खर्च.</p> <p>५. रोजगार हमी योजना-त्रैमासिक अहवाल.</p> <p>६. रोजगार हमी योजना पतमर्यादा फाईल.</p> <p>७. रोजगार हमी योजना मिटिंग फाईल.</p> <p>८. रोजगार हमी योजना अंदाजपत्रके फाईल.</p> <p>९. अवर्षण प्रवण क्षेत्र विकास योजना फाईल.</p> <p>१०. प्रगती अहवाल.</p> <p>११. मिटिंग फाईल.</p>		

-९-

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
७	संकीर्ण			
१	नोंदवहया.	<p>१. जडसंग्रह मालमत्तेच्या नोंदवही.</p> <p>२. पॉलिथीन पिशव्या नोंदवही.</p> <p>३. नॉर्मल मस्टर नोंदवही.</p> <p>४. नाशवंत वस्तु नोंदवही.</p> <p>५. रोजगार हमी योजना मस्टर नोंदवही रोहयो शिल्लक मस्टर क्रमांक.</p> <p>६. वाचनालय नोंदवही.</p> <p>७. टेलिफोन बिल/लाईट बिल पेमेंट नोंदवही.</p> <p>८. १४ नंबर पावती पुस्तक नोंदवही.</p> <p>९. पोस्टर नोंदवही.</p> <p>१०. ओळखपत्र नोंदवही.</p> <p>११. स्टेशनरी नोंदवही (शासकीय)</p> <p>१२. संगणक स्टेशनरी नोंदवही.</p>		

		<p>१३. डिपॉज़ीट नोंदवही.</p> <p>१४. लिलावबंद नोंदवही.</p> <p>१५. १४ नंबर पावती पुस्तक विभागीय कार्यालयाचे उपयोगासाठी.</p> <p>१६. स्टेशनरी रजिस्टर.</p> <p>१७. मोजमाप पुस्तक नमुना.</p> <p>१८. ग्राफटेड प्लॅक रजिस्टर.</p> <p>१९. मस्टर रोल रजिस्टर.</p> <p>२०. टेलिफोन रजिस्टर - २४५३५५९,</p> <p>२१. चलन रजिस्टर - १९८८-८९.</p> <p>२२. वाटप रजिस्टर- १९८६-८७.</p> <p>२३. कन्दूमेबल रजिस्टर (मोठे)</p> <p>२४. कर्टीग चलन बुक १९८९-९०.</p> <p>२५. फ्रॅक्टीग मशिन विशेष वेतन रजिस्टर.</p> <p>२६. वाटप रजिस्टर.</p> <p>२७. PWD Rate Schedule (DSR)</p> <p>२८. रोहयो नाशवंत वस्तु रजिस्टर.</p> <p>२९. एन.आर.इ.पी.जडसंग्रह वस्तु नोंदवही.</p>		
२	नस्ती (फाईल्स)	<p>१. सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, नाशिक कार्यालय साहित्य निर्लेखन.</p> <p>२. अर्थसंकल्प.</p> <p>३. वित्तीय नियम १९५९ मधील तरतुदी.</p> <p>४. दैनंदिनी दिनदर्शिका मागणीपत्र.</p>		

-१०-

अ. क्र.	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	संबंधित व्यक्ती/पदनाम	व्यक्तीचे ठिकाण/उपरोक्त कार्यालयात उपलब्ध नसल्यास)
१	२	३	४	५
		<p>५. शासकीय कामातील पत्रव्यवहार ई-मेल सुविधा फाईल.</p> <p>६. शासकीय गणेश पुरवठा जीपचालक.</p> <p>७. रोहयो मस्टर मागणी.</p> <p>८. नैसर्गिक आपत्ती आराखडा तयार करणे फाईल.</p> <p>९. सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, नाशिक यांचे कार्यालयातील साहित्य दुरुस्ती.</p> <p>१०. चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांचा गणवेश.</p> <p>११. १ मे, १५ ऑगस्ट, २६ जानेवारी फाईल.</p> <p>१२. संगणक देखभाल करार फाईल.</p> <p>१३. लेखन सामुग्री पुरवठा फाईल.</p> <p>१४. टेलिफोन बिल फाईल.</p> <p>१५. स्टेशनरीचे प्रमाणित आणि अप्रमाणित नमुने व पाकिटे फॉर्म पुरवठा फाईल.</p>		

कलम ४ (१) (अ) (vi)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयामध्ये उपलब्ध दस्तऐवजांची वर्गवारी.

अ.क्र	विषय	दस्तऐवजाचा प्रकार. नस्ती/मस्टर/नोंदपुस्तक व्हाऊचर इ.	प्रमुख बाबीचा तपशीलवार	सुरक्षित ठेवण्याचा कालावधी.
१	२	३	४	५
कलम ४ (१) ब (v) नमुना (इ) मध्ये दर्शविल्या प्रमाणे नस्ती व नोंदपुस्तीका ठेवण्यात आलेल्या असून कागदपत्राचे जतन अ,ब,क,ड वर्गीकरणा नुसार केले जाते.				

कलम ४ (१) (ब) (vii)

**उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाच्या परिनामकारक कामासाठी
जनसामान्यांशी सल्ला मसलत करण्याची व्यवस्था.**

अ.क्र	सल्लामसलतीचा विषय	कार्यप्रणालीचे विस्तृत वर्णन	कोणत्या अधिनियम/नियम/परीपत्रकाद्वारे.	पुनरावृत्तीकाल.
१	२	३	४	५
या कार्यालयाच्या कार्यप्रणालीशी संबंधित नाही, त्यामुळे निरंक.				

कलम ४ (१) (ब) (viii) नमुना (अ)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाच्या समितीची यादी प्रकाशीत करणे.

अ.क्र	समितीचे नांव	समितीचे सदस्य	समितीचे उद्यिष्ट	किती वेळा घेण्यात येते.	सधा जनसामान्यां साठी खुली आहे किंवा नाही.	सधेचा कार्यवृत्तांत (उपलब्ध)
१	२	३	४	५	६	७

या कार्यालयात कुठलीही समिती गठीत केलेली नसल्याने माहिती निरंक समजावी.

कलम ४ (१) ब (viii) नमुना (ब)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाच्या समितीची यादी प्रकाशीत करणे.

अ.क्र	अधिसभेचे नांव	सभेचे सदस्य	सभेचे उद्दिष्ट	किती वेळा घेण्यात येते.	सभा जनसामान्यां साठी खुली आहे किंवा नाही.	सभेचा कार्यवृत्तांत (उपलब्ध)
१	२	३	४	५	६	७

-----निरंक-----

कलम ४ (१) ब (viii) नमुना (क)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाच्या समितीची यादी प्रकाशीत करणे.

अ.क्र	परीषदेचे नांव	परीषदेचे सदस्य	परीषदेचे उद्दिष्ट	किती वेळा घेण्यात येते.	सभा जनसामान्यां साठी खुली आहे किंवा नाही.	सधेचा कार्यवृत्तांत (उपलब्ध)
१	२	३	४	५	६	७

-----निरंक-----

कलम ४ (१) ब (viii) नमूना (ड)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाच्या समितीची यादी प्रकाशीत करणे.

अ.क्र	संस्थेचे नांव	संस्थेचे सदस्य	संस्थेचे उद्दिष्ट	किती वेळा घेण्यात येते.	सभा जनसामान्यां साठी खुली आहे किंवा नाही.	सभेचा कार्यवृत्तांत (उपलब्ध)
१	२	३	४	५	६	७

-----निरंक-----

कलम ४ (१) (ब) (ix)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांची नावे,
पते व त्यांचे मासिक वेतन करणे.

अ. क्र	पदनाम	अधिकारी/ कर्मचा-याचे नाव (सर्वश्री)	वर्ग	रुजू दिनांक	दुर्घट्याकारी/फॅक्स/ ईमेल.	एकूण वेतन (अँगष्ट) २००९
१	२	३	४	५	६	७
१	उपसंचालक.	रिक्त पद (अतिरिक्त कार्यभार श्री.पगार सहा.संचालक यांचेकडे	१ वरीष्ठ श्रेणी.	दि.१५.७.०९ पासून रिक्त	दुर्घट्याकारी-२४५३५५१. फॅक्स क्रमांक-	.....
२	सहाय्यक संचालक.	एस.आर.पगार	१ कनिष्ठ श्रेणी.	११.११.१९७६	--	३४७१६/-
३	सहाय्यक संचालक.	टी.के.महाजन.	१ कनिष्ठ श्रेणी.	०८.०३.१९८२	ई.मेल.	३७९११/-
४	मुख्यलेखापाल.	एफ.जी.परदेशी	३ श्रेणी.	१७.४.१९७३	ddsfdnshik	२९७१५/-
५	लेखापाल.	ए.टी.परदेशी.	३ श्रेणी.	१.०६.१९८२	@	२१६०३/-
६	लेखापाल.	डी.डी.निकुंभ.	३ श्रेणी.	१.१२.१९७४	sancharnet.	२५४०९/-
७	सर्वेक्षक.	एम.वाय.चारोस्कर.	३ श्रेणी.	१५.१२.१९८३	in	२६९५७/-
८	सर्वेक्षक.	व्ही.डी.गुजर.	३ श्रेणी.	९.१२.१९८३		२६९५७/-
९	लघुटंकलेखक.	आर.व्ही.चौधरी.	३ श्रेणी.	०१.०३.१९८३		२६९५७/-
१०	लिपीक.	रिक्त पद	३ श्रेणी.	दि.७.१२.२००७		.....
११	लिपीक.	सौ.बी.ए.पगार.	३ श्रेणी.	पासून रिक्त		
१२	लिपीक.	श्रीमती जे.आर.कडेल.	३ श्रेणी.	०१.१२.१९८४		२०८९३/-
१३	वाहनचालक.	एस.जे.बोराडे	३ श्रेणी.	२०.११.१९९३		१२१५१/-
१४	वाहनचालक.	डी.आर.खरे.	३ श्रेणी.	०१.११.१९९४		१२३८०/-
१५	वाहनचालक.	के.डी.बागुल.	३ श्रेणी.	१७.०४.१९८४		१७९७५/-
१६	शिपाई.	श्रीमती एच.एम.बाहुले	३ श्रेणी.	०४.०७.१९८६		१७२९३/-
१७	शिपाई.	.ओ.ओ.अहिरे.	४ श्रेणी.	१७.०९.२००८		९०७४/-
१८	कार्यालयीन रखवालदार.	जी.के.नाईक	४ श्रेणी.	१८.०५.१९८३		१०८२१/-
१९	सा.व.मजूर	एस.बी.शेवाळे	४ श्रेणी.	०२.०९.२००८		९०७४/-
				०१.११.१९९४		११३८४/-

कलम ४ (१) ब (x)

**उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाच्या अधिकारी व कर्मचा-यांची वेतनाची
विस्तृत माहिती प्रकाशीत करणे.**

अ. क्र	वर्ग	वेतन रुपरेषा	इतर अनुज्ञेय भत्ते.		
			नियमित (महागाई भत्ता, घरभाडे भत्ता, शहर भत्ता)	प्रसंगानुसार (जसे प्रवास भत्ता)	विशेष (जसे प्रकल्प भत्ता, प्रशिक्षण भत्ता)
१	२	३	४	५	६
१	वर्ग-१.	१५६००-३९१००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु.	प्रवासभत्ता, शासन निर्णय क्रं.प्रवास- १००५/प्र.क्र.	निरंक
२	वर्ग-१.	९३००-३४८००/-	म.भ-२२%, घ.भा-१५% श.भ-१८०/-रु.	१७/सेवा- ५, दिनांक- १९.६.२००६	निरंक
३	वर्ग-३.	९३००-३४८००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु.	तथा मुंबई नागरी सेवा	निरंक
४	वर्ग-३.	९३००-३४८००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु	(प्रवासभत्ता) नियम प्रमाणे	निरंक
५	वर्ग-३.	९३००-३४८००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु	प्र.भ.देण्यात येतो.	निरंक
६	वर्ग-३.	५२००-२०२००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु.		
७	वर्ग-३.	५२००-२०२००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु		
८	वर्ग-३.	५२००-२०२००/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१८०/-रु		
९	वर्ग-४.	४४४०-७४४०/-	म.भ-२२%, घ.भा-२०% श.भ-१००/-रु.		

कलम ४ (१) ब (xi)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयाचे मंजुर अंदाजपत्रक व खर्चाचा तपशिल
यांची विस्तृत माहिती प्रकाशीत करणे. वर्ष - २००८-०९.

अ.क्र	अंदाजपत्रकीय शीर्षाचे वर्णन	प्रस्तावीत अनुदान रक्कम हजारात	नियोजित वापर (क्षेत्र व कामाचा तपशिल)	माहे मार्च २००९ अखेर मंजुर अनुदान
१	२	३	४	५
१	मा.क्र.एल-३, २४०६-वनीकरण व वन्यजीवन (योजनेतर) ०१-वनीकरण, ००१(दोन) सामाजिक वनीकरण विभाग (सा.व) व अतिरिक्त कर्मचारी (२४०६-१६३७)	१४२८६ ८०४ ५८६ ३८५ ६१७ ०	वेतन. ओळ्हर टाईम प्रवास खर्च. कार्यालयीन खर्च. भाडेपटी कर. इतर खर्च व संगणक देखभाल.	१४२६५०० ४०००० ८३२००० ७५३००० १९४९१२ ७०००
	एकूण :-	१६६७८०		१६०९१९१२
२	मा.क्र.एल-३, २४०६-वनीकरण व वन्यजीवन ०१-वनीकरण, १०२-सामाजिक व क्षेत्र वनीकरण १०२ (एक) मध्यवर्ती रोपमळे (२४०६-१६७३)	४२५ ३६ ००२ ५०५ ९०	वेतन. प्रवास खर्च. कार्यालयीन खर्च. मंजुरी. साहित्य पुरवठा.	३९३००० ६००० २५०० ३९१००० ७४०००
	एकूण :-	१०५८		८६६५००
३	मा.क्र.एल-३, २४०६-वनीकरण व वन्यजीवन १०१-वनसंरक्षक व विकास, ००१ (एक) वनमहोत्सव (२४०६-१६६४)	२७३ ८५ १२	मंजुरी साहित्य पुरवठा. जाहिरात/प्रसिध्दी.	२११५०० ३४७०० ३०००
	एकूण :-	३७०		२४९२००
४	मा.क्र.एल-३, २४०६-वनीकरण व वन्यजीवन ०१, वनीकरण १०२-सा.व. अंतर्गत नियमीत आस्थापनेवर काम करणारा कर्मचारी वर्ग (२४०६-१९०४)	२११५ ०	वेतन. प्रवास खर्च.	२२६५००० ०.००
	एकूण :-	२११५		२२६५०००

कलम ४ (१) (ब) (xii) नमुना (ब)

**उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील अनुदान वाटपाच्या कार्यक्रमाची
कार्यपद्धती २००५-२००६ या वर्षासाठी प्रकाशीत करणे.**

योजना/कार्यक्रमाचे नांव :

अ. क्र	लाभार्थीचे नांव पत्ता	अनुदान / लाभ याची रक्कम/स्वरूप	निवड पात्रतेचे निकष	अभिप्राय
१	२	३	४	५

लाभार्थी निवडीची कामे चा लळू असून अद्याप यादी अंतिमतः झालेली नाही.

कलम ४ (१) (ब) (xiii)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील मिळणा-या/सवलतीचा परवाना याची
चालू वर्षाची तपशिलवार माहिती.

परवाना/परवानगी/सवलतीचे प्रकार.

अ.क्र	परवाना धारकाचे नाव	परवान्याचा प्रकार.	परवाना क्रमांक	दिनांका पासून	दिनांका पर्यंत	साधारण अटी	परवान्याची विस्तृत माहिती.
१	२	३	४	५	६	७	८

या कार्यालयाकडून कोणतेही परवाने देण्यात येत नसल्याने माहिती निरंक.

कलम ४ (१) (ब) (xiv)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील माहितीचे इलेक्ट्रॉनीक स्वरूपात साठविलेली माहिती प्रकाशीत करणे. चालू वर्षा करीता.

अ. क्र	दस्तऐवजाचा प्रकार	विषय	कोणत्या इलेक्ट्रॉनिक नमुन्यात.	माहिती मिळविण्याची पद्धती.	जबाबदार व्यक्ती
१	२	३	४	५	६
१	विविध प्रकारच्या वनीकरण योजना.	१. निवडलेले पाणवहाळ क्षेत्रातील वनेतर सामुहिक जमिनीवर वृक्षलागवड. २. मध्यवर्ती रोपमळे (रोपनिर्मिती) ३. वनमहोत्सव (रोपनिर्मिती) ४. किसान रोपवाटिका योजना. ५. रोजगार हमी योजना. ६. पश्चिम घाट विकास कार्यक्रम. ७. नोळोड बोर्ड सहाय्यीत प्रकल्प निम व करंज लागवड .	सीडी.	विहित नमुन्यात अर्ज करून व आवश्यक ते शुल्क भरून माहिती मिळेल.	सहाय्यक माहिती अधिकारी.

टिप :- वरील योजनांची सविस्तर माहिती कलम ४ (१) (ब) (xvii) मध्ये आहे.

कलम ४ (१) ब (xv)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयात उपलब्ध सुविधांचा तक्ता प्रकाशीत करणे.

उपलब्ध सुविधा.

- भेटण्याच्या वेळे संदर्भात माहिती.
- वेबसाईट विषयी माहिती.
- कॉलसेंटर विषयी माहिती.
- अभिलेख तपासणीसाठी उपलब्ध सुविधांची माहिती.
- कामाच्या तपासणीसाठी उपलब्ध सुविधांची माहिती.
- नमुने मिळण्या बाबत उपलब्ध माहिती.
- सुचना फलकाची माहिती.
- ग्रंथालय विषयी माहिती.

अ. क्र	सुविधेचा प्रकार	वेळ	कार्यपद्धती	ठिकाण	जबाबदार व्यक्ती/ कर्मचारी	तक्रार निवारण.
१	२	३	४	५	६	७
१	भेटण्याच्या वेळे संदर्भात माहिती.	दररोज ३ ते ५	आगांतुक भेट रजिस्ट्र मध्ये नोंद.	सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.	उपसंचालक तथा सहाय्यक संचालक.	
२	नमुने मिळण्या बाबत उपलब्ध माहिती.	कार्यालयीन वेळेत.	विनंती नुसार	सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.	मुख्यलेखापाल तथा सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी.	
३	सुचना फलकाची माहिती.	कार्यालयीन वेळेत.	कार्यालयाच्या आवारात नोटीसबोर्डवर	सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.	मुख्यलेखापाल तथा सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी.	
४	ग्रंथालय विषयी माहिती.	कार्यालयीन वेळेत.	विनंती नुसार	सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.	मुख्यलेखापाल तथा सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी.	

कलम ४ (१) ब (xvi)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील शासकीय माहिती अधिकारी/सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी/अपिलीय प्राधिकारी (तेथील लोक प्राधिकारीच्या कार्यक्षेत्रातील) यांची विस्तृत माहिती प्रकाशीत करणे.

अ. शासकीय माहिती अधिकारी.

अ. क्र	शासकीय माहिती अधिकारीचे नाव	पदनाम	कार्यक्षेत्र	पत्ता/फोन	ई-मेल	अपिलीय प्राधिकारी.
१	२	३	४	५	६	७
१	श्री.टी.के.महाजन	सहाय्यक संचालक	नाशिक जिल्हा	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१. फोन नं-२४५३५५१.	ddsfdnashik @ sancharnet.in	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.

कलम ४ (१) ब (xvi)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील शासकीय माहिती अधिकारी/सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी/अपिलीय प्राधिकारी (तेथील लोक प्राधिकारीच्या कार्यक्षेत्रातील) यांची विस्तृत माहिती प्रकाशीत करणे.

अ. सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी.

अ. क्र	शासकीय माहिती अधिकारीचे नांव	पदनाम	कार्यक्षेत्र	पत्ता/फोन	ई-मेल	अपिलीय प्राधिकारी.
१	२	३	४	५	६	७
१	श्री.एफ.जी.परदेशी	मुख्यलेखापाल.	नाशिक	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१. फोन नं-२४५३५५१.	ddsfndnashik @ sancharnet.in	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.

कलम ४ (१) ब (xvi)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील शासकीय माहिती अधिकारी/सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी/अपिलीय प्राधिकारी (तेथील लोक प्राधिकारीच्या कार्यक्षेत्रातील) यांची विस्तृत माहिती प्रकाशीत करणे.

अ. सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी.

अ. क्र	शासकीय माहिती अधिकारीचे नांव	पदनाम	कार्यक्षेत्र	पत्ता/फोन	ई-मेल	अपिलीय प्राधिकारी.
१	२	३	४	५	६	७
१	श्री.एस.आर.पगार	उपसंचालक	नाशिक जिल्हा	मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१. फोन नं-२४५३५५१.	ddsfndnashik @ sancharnet.in	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.

कलम ४ (१) (ब) (xvii)

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक या कार्यालयातील प्रकाशीत माहिती.

सामाजिक वनीकरण यंत्रणे मार्फत अंमलबजावणी होत असलेल्या कार्यक्रम/योजनांची माहिती.

केंद्र शासनाच्या माहितीचा अधिकार अधिनियम अंतर्गत कलम ४ (१) ब (i)

सामाजिक वनीकरण विभागाचे संघटन, कार्य व कर्तव्य :-

राष्ट्रीय कृषि आयोगाने १९७३ चे अंतरिम व १९७६ चे अंतिम अहवालात सामाजिक वनीकरण विभाग राज्या राज्यात स्थापण्याची संकल्पना मांडली होती. त्यानुसार राज्य पातळीवर घडामोडी होवून सन १९८१-८२ मध्ये सामाजिक वनीकरण विभागाची महाराष्ट्र राज्यात निर्मिती झाली. सद्यःस्थितीत सामाजिक वनीकरण विभाग, जलसंधारण विभागाचा एक भाग आहे. जलसंधारण मंत्रालय सामाजिक वनीकरण विभागावर नियंत्रण करीत असते. संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे खात्याचे विभाग प्रमुख असून त्यांचे अधिनस्त ६ सहसंचालक, महसुली विभाग मुख्यालयात कार्यरत आहेत. त्यापैकी नाशिक येथे असलेले सहसंचालक, सामाजिक वनीकरण वृत्त, नाशिक यांचे अंतर्गत सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक कार्यरत आहे. उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक हे जिल्हास्तरीय प्रमुख असून त्यांचे कार्यक्षेत्र नाशिक जिल्हा आहे. सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक मध्ये २ सहाय्यक संचालक हे उपसंचालकांना सहाय्यक म्हणुन त्यांच्या कार्यालयात काम करत असतात. उपसंचालक कार्यालयाचा पत्ता खालील प्रमाणे आहे.

पत्ता :-

उपसंचालक,
सामाजिक वनीकरण विभाग, नाशिक.
मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, दुसरा मजला, आयुक्तालय,
नाशिकरोड, नाशिक-४२२१०१.
फोन नं - ०२५३ - २४५३५५१.

२. जिल्हास्तरीय योजना -

२.१ रोजगार हमी योजना :-

रोजगार हमी योजने अंतर्गत सामुहिक क्षेत्रावर वृक्ष लागवड आणि मृद व जलसंधारणाची कामे.

या योजने अंतर्गत प्राप्त निधीतून सामुहिक क्षेत्रा मध्ये वृक्ष लागवड सलग समपातळी चर रस्त्याचे दुर्तर्फा वृक्ष लागवडीची कामे केली जातात. सन १९८२-८३ ते २००५-०६ पर्यंत १६८९.५० हेक्टर सामुहिक क्षेत्रावर व १९.५० कि.मी. मध्ये रस्ता दुर्तर्फा वृक्ष लागवडीची कामे करण्यांत आली आहेत. ही कामे मंजूर अंदाजपत्रका प्रमाणो कामे करण्यात येतात.

रोजगार हमी योजनेशी निगडीत खाजगी पडीत जमिनीवर वृक्ष लागवड व वैरण विकास योजना :-

या योजनेअंतर्गत खाजगी पडीक जमिनीची निवड करून लाभार्थीनिहाय अंदाजपत्रके तयार करून मा.जिल्हाधिकारी, यांचेकडून प्रशासकीय मंजुरी प्राप्त करून त्यांच्या जमिनीवर मागणीनुसार रोपे लागवड केली जाते. हि सर्व कामे लाभार्थी स्वतः करतात त्यासाठी त्यांना वर्षातुन दोन हप्त्यात धनादेशद्वारे अनुदान प्रदान करण्यांत येते. सन २००६.०७ मध्ये ५६३.८० हेक्टर सन २००७.०८ मध्ये ६६९.७७ हेक्टर सन २००८.०९ -- सन २००९.१० मध्ये ६२४.३० हेक्टर मंजूर आहे परंतु उशिरा मंजूरी मिळाल्यामुळे कामे करता आलेली नाहीत.

३. राज्यस्तरीय योजना -

३.१. निवडलेल्या पाणवहाळ क्षेत्रातील सामुहिक जमिनीवर वृक्ष लागवड :-

सन १९९२-९३ साली जलसंधारण विभागाची निर्मिती झाल्यावर सामाजिक वनीकरण संचालनालय, जलसंधारण विभागाशी संलग्न करण्यात आले. जलसंधारण विभागाच्या तत्कालिन ठरलेल्या धोरणानुसार फक्त निवडक पाणवहाळ क्षेत्रातील गाव हा नियोजनाचा घट मानून त्या गावातील लघु पाणलोट निश्चित करून योग्य भूमी उपयोगितेच्या, मृदसंधारणाच्या व जलस्रोत बळकटीकरणाच्या कामाचे एकात्मिकरित्या नियोजन करून पडीक जमिन विकास कार्यक्रम कार्यान्वित करावयाचे ठरले. या योजने अंतर्गत वनेतर सामुहिक जमिनी सोबतचे खाजगी क्षेत्रावर करावयाचे उपचार सुध्दा समाविष्ट आहेत.

या योजनेची प्रमुख वैशिष्ट्ये खालील प्रमाणे आहेत.

१. सामुहिक जमिनीवर करण्यात येणा-या लागवडीचा नमुना, या लागवडी मध्ये लावण्यात येणा-या वृक्ष प्रजाती तथा इतर अनुषंगिक बाबींची माहिती ग्रामसभे मध्ये गावक-यांना विस्तृतपणे देण्यात येते व ग्रामस्थांच्या मागणी व सल्ल्या नुसार लागवड व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात येतो.
२. सामुहिक जमिनीवर वृक्ष लागवड केलेल्या क्षेत्राच्या संवर्धनाची, देखरेखीची व संरक्षणाची जबाबदारी ग्रामपंचायती कडे सोपविली जाते. प्रत्यक्ष क्षेत्रीय कामे सुरु करण्या अगोदर याबाबत ग्रामपंचायतीने ठरावाद्वारे हमी देणे आवश्यक आहे.
३. रोपवन आराखडयाच्या तांत्रिक बाबींचीच माहिती ग्रामस्थांना देण्यात येते.
४. या रोपवना पासून भविष्यकाळात मिळणा-या मध्यकालीन व अंतिम उत्पादनापासून प्राप्त होणारा संपूर्ण निधी ग्रामपंचायतीने गावाच्या विकासा साठी किंवा दुर्बल घटकांच्या विकासा साठी वापरावयाची मुभा आहे.
५. निवडलेल्या क्षेत्रात करावयाची लागवडीची कामे सामाजिक वनीकरण विभागा मार्फत करून देण्यात येतात. परंतु ग्रामपंचायत किंवा त्या गावातील संस्था, मंडळे काम करण्यास तयार असतील तर त्यांना प्राधान्य देण्यात येते. वृक्ष लागवडी मध्ये इंधनाकरीता लहान इमारती लाकूड, फळे, या करीता उपयुक्त प्रजातीची मिश्र लागवड करण्यात येते. स्थानिक परिस्थितीचा विचार करून काहि शोभिवंत प्रजातींचीही लागवड करण्यात येते. प्रति हेक्टरी १६०० रोपे गट लागवडीसाठी लागवड करण्यात येतात. त्यांचे देखभालीचा कार्यकाळ हा तीन वर्षांचा असतो.

या योजने अंतर्गत लागवड करायचा ग्रामपंचायतीचा उद्देश असेल व सामुहिक क्षेत्र उपलब्ध असेल तर ग्रामपंचायतींनी संबंधित तालुक्याचे लागवड अधिकारी किंवा जिल्ह्याचे उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग यांचेशी संपर्क साधावा.

-३-

३.२ मध्यवर्ती रोपमळे (रोपनिर्मिती.) :-

सामाजिक वनीकरण यंत्रणेच्या वेगवेगळ्या उपक्रमांतर्गत लागवडीसाठी आवश्यक रोपांची गरज भागविण्यासाठी वनमहोत्सव तसेच खाजगी लागवडी करीता लोकांना स्वयंसेवी संस्था, शाळा, कॉलेजेस आणि सामाजिक संघटना यांना सवलतीच्या दराने रोपांचा पुरवठा करण्याकरीता विविध वृक्ष प्रजाती व शोभिवंत रोपांची निर्मिती केली जाते. रोपे विक्रीचा दर शासनाकडून दरवर्षी मंजूर करण्यात येतात.

३.४ वनमहोत्सव :-

दिनांक ५ जून ते १५ ऑगस्ट हा काळ वनमहोत्सव काळ म्हणून दरवर्षी साजरा केला जातो. या कालावधीत वनीकरणासाठी लोकांना उदयुक्त करण्याच्या दृष्टीने शासना मार्फत रोपांचा सवलतीच्या दराने पुरवठा करण्यात येत असतो. हा लोकांचा कार्यक्रम व्हावा व त्याच बरोबर जनतेला वनीकरणाचे महत्व पटवून दयावे, या दृष्टीने वनमहोत्सवाच्या कालावधीत दरवर्षी सुधारीत सवलतीच्या दराप्रमाणे रोपांचा पुरवठा करण्यात येतो. तसेच सदर कालावधी मध्ये शाळा, महाविद्यालये, शासकीय कार्यालये इ.ठिकाणी वनमहोत्सवाचा कार्यक्रम करण्यात येवून वनीकरणाचे महत्व पाटविले जाते.

३.५ किसान रोपवाटिका योजना :-

ही योजना राज्यात सन १९८६-८७ पासून केंद्र शासनाच्या आर्थिक सहायातून राबविण्यात आली. सन १९९२-९३ पासून ही योजना राज्य शासनाकडे हस्तांतरीत झाली. या योजने मध्ये काही बदल करून सुधारित किसान रोपवाटिका योजना सन १९९३-९४ पासून राज्य शासनाच्या निधी मधून राबविण्यात येत आहे.

या योजनेची उद्दिष्ट्ये पुढील प्रमाणे आहेत -

१. रोपनिर्मितीचे तंत्रज्ञान जनते पर्यंत पोहोचविणे.
२. अनुभवी लाभार्थीना खाजगी रोपवाटिकेचा पुरक व्यवसाय उपलब्ध करून देवून, त्याद्वारे त्यांची आर्थिक पातळी उंचावण्यास मदत करणे.
३. शासकीय/निमशासकीय विभागासाठी रोपे उपलब्ध करून देणे.
४. वृक्ष लागवडीसाठी स्थानिक पातळीवर रोपे उपलब्ध करून देणे.
५. रोपेनिर्मिती व वृक्ष लागवडीचे कामा मध्ये जनतेचा जास्तीत जास्त सहभाग मिळविणे.

या योजनेसाठी लाभार्थ्यांची निवड संबंधित जिल्ह्याचे उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, यांचे कडून संबंधित तालुक्याचे रोपवन अधिकारी यांचे मार्फत प्रामुख्याने लहान व सिमांतिक शेतक-यां मधून करण्यात येते. या लहान व सिमांतिक शेतक-यां कडून योग्य प्रतिसाद न मिळाल्यास इतर शेतक-यांस या योजनेचा लाभ देण्यात येतो. महिला मंडळे, अशासकीय संस्था, अपंगासाठी काम करणा-या संस्था इत्यादींची सुधा लाभधारक म्हणून निवड करण्यांत येते.

रोपनिर्मितीसाठी विभागा कडून पुढील प्रमाणे अर्थसहाय दिले जाते.

अ.	<u>साहित्य रूपाने</u>	<u>(अग्रीम)</u>
	१० सें.मी. X २० सें.मी. आकाराच्या पॉलिथीन पिशवीच्या किंमती पोटी.	३० पैसे/प्रति रोप.
	बी-बीयाणे, रासायनिक खते व किटकनाशके यावरील खर्चापोटी.	०७ पैसे/प्रति रोप.
ब.	रोख रक्कमेच्या स्वरूपात मजुरीसाठी अग्रीम.	५८ पैसे/प्रति रोप.

एकूण :-   ९५ पैसे प्रतिरोप.

यापैकी लाभधारकाने करारनामा केल्यावर ३७ पैसे प्रतिरोप अग्रिम हा पॉलिथीन पिशव्या, बी-बीयाणे, खते व किटकनाशकांचे स्वरूपात दिला जातो व त्यानंतर बी पेरणीचे काम पूर्ण झाल्याची खात्री झाल्यावर मजुरीपोटी अग्रीम ५८ पैसेच प्रतिरोप रोखीच्या स्वरूपात दिला जातो. लाभार्थीकडे स्वतःची किमान २ आर/२ गुंठे जमीन हवी. जमिन निवासस्थानापासून जवळ असावी. बारमाही वाहतूक व्यवस्था उपलब्ध असावी. पाणी पुरवठयाची पुरेशी सोय असावी. लाभार्थीने तयार केलेल्या रोपांपैकी ५० टक्के रोपे २.८६ रुपये प्रतिरोप या दराने सामाजिक वनीकरण विभागाकडून फेरविकत घेतली जातात. उर्वरित ५० टक्के रोपांची विक्री लाभार्थी त्यांचे मर्जीनुसार हव्या त्या दराने करु शकतो.

३.६ प्रशिक्षण कार्यक्रम -

सामाजिक वनीकरण विभागातील कर्मचारी व नागरिकांना प्रशिक्षण देवून त्याद्वारे जनजागृती घडविण्याच्या दृष्टिकोनातून सन १९९२-९३ या वर्षापासून सामाजिक वनीकरण विभाग मार्फत अधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवी संस्था आणि जनतेला प्रशिक्षण देण्याचा कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. यामागे लोकसहभागातून सामाजिक वनीकरणाचे कार्यक्रम राबविण्या करीता जनतेला उदयुक्त करणे हा मुख्य हेतू आहे. सामाजिक वनीकरणाच्या विविध योजना लोकांपर्यंत पोहोचाव्यात. या योजना राबविण्यासाठी समाजात प्रभावीपणे कार्य करून शकणा-या घटकांना याबाबत माहिती व्हावी व लाभार्थीना योजना राबविण्यासाठी आवश्यक तंत्रज्ञान उपलब्ध करून दयावे या हेतूने प्रशिक्षण कार्यक्रमाची आखणी करण्यात आलेली आहे. लोकप्रतिनिधी, स्वयंसेवी संस्था, पुरस्कार विजेते यांचा सामाजिक वनीकरणाच्या योजना जनतेपर्यंत पोहचविण्यास विशेष उपयोग होतो. या दृष्टीने अशा व्यक्तींचे तालुका, वृत्त व राज्यस्तरावर कार्यशाळा, प्रशिक्षण शिबीरे इत्यादीं द्वारा प्रबोधन करण्यात येते. किसान रोपवाटिका व वनीकरण योजनांचे वैयक्तिक लाभार्थीना, योजना जेथे चांगल्या प्रकारे राबविण्यात आली आहे अशा ठिकाणी एकत्र करून त्यांना योजना राबविण्यास प्रोत्साहीत करण्यात येते व योजनेचे तंत्र समजावून देण्यात येते.

दरवर्षी उपसंचालक, सहाय्यक संचालक, लागवड अधिकारी, सहाय्यक लागवड अधिकारी, लागवड कोतवाल, लेखापाल/लिपीक व सामाजिक वनीकरण मजूर या अधिकारी/कर्मचा-यांना रोपवाटिका तंत्र, जुने रोपवन व्यवस्थापन, प्रचार व प्रसिद्धी, रेनवॉटर हार्डस्टिंग, न्यायालयीन प्रकरणे, सामुहिक सुसज्जता, औषधी वनस्पती आदी विषयांची प्रशिक्षणे/उजळणी प्रशिक्षण दिली जातात.

३.७ प्रचार व प्रसिद्धी कार्यक्रम -

सामाजिक वनीकरण विभाग मार्फत वृक्ष लागवड, मृद व जलसंवर्धनाच्या जनहिताच्या अनेक योजना राबविल्या जातात. या योजना लोकांचे सहकार्य घेऊन, त्यांना योजना राबविण्यासाठी प्रवृत्त करून, लोकसहभागाने राबविल्या जातात. सामाजिक वनीकरणाच्या या विविध योजनांची माहिती जनतेस होऊन लोकांना या योजनां मध्ये सहभागी होण्यास प्रवृत्त करण्याचे, वृक्ष लागवड व वृक्ष संवर्धन याबाबत विविध माध्यमाद्वारे जनजागृती करून लोकांचे त्यासाठी पूर्ण सहकार्य मिळविण्याचे उद्देशाने विविध माध्यमांद्वारे प्रचार व प्रसिद्धीचे काम केले जाते. सामाजिक वनीकरण विभाग मार्फत प्रचार व प्रसिद्धीचे कार्यक्रमांतर्गत करण्यात येणा-या कामांचा थोडक्यात तपशिल पुढील प्रमाणे आहे.

अ. विद्यालयीन माध्यमाद्वारे प्रसिध्दी :-

१. जिल्हास्तरावर निबंध, चित्रकला व वक्तृत्व स्पर्धाचे आयोजन -

या स्पर्धासाठी महाविद्यालयीन (इ. ११ वी व पुढे) विद्यालयीन (इ. ८ वी ते १० वी) व प्राथमिक विद्यालयीन (इ. ४ थी ते ७ वी) असे तीन गट असून प्रत्येक स्तरावर स्पर्धा आयोजित करून सामाजिक वनीकरण विभागा मार्फत विद्यार्थ्यांमध्ये वृक्ष संवर्धन, वनीकरण, पडिक जमिन विकास, पर्यावरण संतुलन, मृद व जलसंधारण या विषयांबाबत जागृती केली जाते. विद्यालयीन व महाविद्यालयीन गटांसाठी निबंध, चित्रकला व वक्तृत्व या स्पर्धा तर प्राथमिक विद्यालयीन गटासाठी फक्त चित्रकला स्पर्धा आयोजि करण्यात येते.

-६-

ब. बहिशाल प्रसिध्दी :-

१. ग्रामसभांचे आयोजन.
२. जिल्हास्तरावर खुली छायाचित्र स्पर्धा आयोजन.
३. कृषि प्रदर्शनामध्ये सहभाग.
४. स्लाईडसचे संच, लॅमिनेटेड फोटो व ट्रान्सलाईट्स, स्लाईडसद्वारे प्रदर्शनाचे आयोजन.

क. मुद्रण माध्यमाद्वारे प्रसिध्दी -

१. घडिपत्रिका, स्टिकर्स, भित्तिपत्रिका यांचे वितरण.
२. दिनदर्शिकाचे वितरण.
३. यशोगाथा, स्मरणिका, योजनांची पुस्तिका, राज्यस्तरीय विजेत्या निबंधाचा समावेश असणारी
४. निबंध पुस्तिका व वनश्री पुरस्कारा बाबत घडिपत्रिकांचे वितरण.

ड. इलेक्ट्रॉनिक माध्यमाद्वारे प्रसिध्दी -

१. ध्वनिचित्रफितीची निर्मिती व प्रसारण.
२. आकाशवाणी, दुरदर्शन इत्यादी वरुन जाहिरातीचे (जिंगल्स) प्रसारण.
३. आकाशवाणी व दुरदर्शन वरुन वेळोवेळी तंजांच्या भाषणांचे/मुलाखतीचे प्रसारण.

या शिवाय सामाजिक वनीकरणाचे क्षेत्रात वैशिष्ट्यपूर्ण काम करणा-या व्यक्ती व संस्था यांना महाराष्ट्र शासना तर्फ दरवर्षी महाराष्ट्र राज्य वनश्री पुरस्कार व केंद्र शासना तर्फ इंदिरा प्रियदर्शनी वृक्षमित्र पुरस्कार दिला जातो. या पुरस्कारा विषयीचा प्रस्ताव सामाजिक वनीकरण विभागा मार्फत वरिष्ठांकडे सादर केले जातात.

४. पुरस्कार योजना -

१. वनश्री पुरस्कार :-

सामाजिक वनीकरण हा आज एक आवश्यक आणि उपयुक्त उपक्रम झालेला आहे.

सामाजिक वनीकरणाच्या प्रयत्नांना अधिक गती मिळावी, त्यात जनतेचा उस्फुर्त सहभाग वाढावा आणि ती एक लोकांची चळवळ व्हावी यासाठी वनीकरणाच्या क्षेत्रात उत्कृष्ट कामगिरी करणा-या व्यक्ती व संस्थांना केंद्र शासनातर्फ इंदिरा प्रियदर्शनी वृक्षमित्र हा राष्ट्रीय पुरस्कार देवून गौरविण्यात येत असते. याच धर्तीवर राज्य पातळीवर सुध्दा वनीकरणाच्या क्षेत्रात उत्कृष्ट कार्य करणा-या व्यक्ती व संस्थांना महाराष्ट्र राज्य वनश्री पुरस्कार देवून गौरविण्यात येते. सामान्य जनतेमध्ये वृक्षारोपन आणि वृक्षसंवर्धन याबाबत आस्था निर्माण व्हावी आणि चांगल्या कार्याचा गौरव व्हावा, हा त्यामागील उद्देश आहे.

-७-

पुरस्काराचे स्वरूप :-

व्यक्ती, ग्रामपंचायत, शैक्षणिक संस्था, सेवाभावी संस्था व गट/विभाग/जिल्हा या पाच संवर्गात वनश्री पुरस्कार देण्यात येतो. गट/विभाग/जिल्हा या संवर्ग मध्ये सरकारी/निमसरकारी कार्यालयांचा समावेश होतो. प्रत्येक संवर्गासाठी प्रथम, द्वितीय व तृतीय अशी तीन पारितोषिके दिली जातात. प्रथम पुरस्कार रुपये २५,०००/- चा असून द्वितीय व तृतीय पुरस्कार अनुक्रमे रुपये १५,०००/- व रुपये १०,०००/- चे आहेत. पुरस्काराची रक्कम राष्ट्रीय बचतपत्राच्या स्वरूपात दिली जाते. शिवाय प्रत्येक विजेत्याला मानचिन्ह आणि प्रशस्तीपत्रक देवून गौरविण्यात येते. तसेच पुरस्कार प्राप्त व्यक्ती आणि संस्था यांना पुरस्कार स्विकारण्यासाठी येण्या-जाण्याच्या खर्चासाठी रुपये ५००/- देण्यात येतात.

पुरस्कारासाठी निवडीचे निकष :-

ज्या व्यक्ती आणि संस्था कमीत कमी तीन वर्षे वृक्षारोपण आणि वृक्षसंवर्धन क्षेत्रात कार्य करीत असतील, त्यांनाच या पुरस्कारासाठी योग्य मानण्यात येते. राज्य किंवा राष्ट्रीय स्तरावर सामाजिक वनीकरणाच्या क्षेत्रात पुरस्कार प्राप्त केलेली व्यक्ती किंवा संस्था या । पुरस्कारासाठी अपात्र समजण्यात येतात. शासकीय, निमशासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना या योजनेत सहभाग घेता येत नाही.

पुरस्कारासाठी अर्ज :-

दरवर्षी साधारणपणे १६ जानेवारी पर्यंत सामाजिक वनीकरण विभागा तर्फे पुरस्कारासाठी प्रस्ताव मागविले जातात. वनश्री पुरस्कारासाठी अर्ज विहित प्रपत्रात करावयाचा असतो. या प्रपत्राचा नमुना या कार्यालयातून प्राप्त करावा. व्यक्ती किंवा संस्थेच्या कार्याची माहिती देतांना मागच्या तीन वर्षात त्यांनी स्वतःच्या आणि इतरांच्या पडीत जमिनीवर किती वृक्ष लागवड केली, जिवंत झाडांची टक्केवारी, रोपवाटिका केंली असेल तर किती रोपे तयार केली, वनीकरणाचे माध्यमातून शाळकरी विद्यार्थी तथा महिला यांच्या कल्याणार्थ केलेले कार्य, समाजातील दुर्बल घटकांच्या आर्थिक उन्नतीसाठी केलेले कार्य, अनुसूचित जाती/जमाती यांचे उन्नतीसाठी केलेले कार्य, सामुहिक लागवडीचे कुंपणाविना, स्वयंस्फुर्तीने संरक्षण व देखरेखीचे केलेले काम, वनीकरणाच्या संदर्भात जनजागृती व प्रसिध्दी/प्रेरणा याबाबत केलेले कार्य यासंबंधी सविस्तर माहिती/आकडेवारी देणे आवश्यक आहे.

-८-

अर्ज सादर करण्याची मुदत -

प्रत्येक वर्षाच्या ३१ डिसेंबर अखेर पर्यंतच्या कार्याच्या आधारे १६ जानेवारी पर्यंत विहित प्रपत्रात प्रस्ताव संबंधित जिल्ह्याचे उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग यांचे कडे सादर करावा.

महाराष्ट्र राज्य वनश्री पुरस्कारासाठी माहिती पत्राचा नमुना :-

१. नोंदी क्रमांक.
२. नांव व पूर्ण पत्ता.
- असल्यास दुर्घटनी क्रमांक.

खालील बाबतीत व्यक्ती/संस्था यांनी केलेल्या कार्याचा तपशिल.

१. लोकां मार्फत सामाजिक वनीकरणाच्या कामासाठी रोपवाटिका स्थापन करणे/जनतेला उदयुक्त करणे.
२. शासकीय/सामुहिक अथवा खाजगी जमिनीवर सरपण/वैरण देणा-या झाडांची लागवड.
३. वृक्ष लागवडीच्या कार्यक्रमात ग्रामीण दुर्बल घटकांचा तसेच महिलांचा सहभाग व त्यायोगे ग्रामीण अर्थव्यवस्थेमध्ये सुधार.
४. वनीकरणाचे माध्यमातून शाळकरी विद्यार्थी तथा महिला यांचे कल्याणार्थ केलेले कार्य.
५. सामुहिक लागवडीचे कुंपणाविना स्वयंस्फुर्तीने संरक्षण व देखभाल.
६. अपारंपारिक उर्जा स्रोताचा वापर करण्यासाठी जनतेला प्रोत्साहित करणे व त्याच्या वापरासाठी प्रवृत्त करण्याचे केलेले कार्य.

७. वनीकरणाच्या संबंधात जनजागृती/प्रसिद्धी व प्रेरणा याबाबतचे कार्य.
८. केलेल्या कार्याचा कालावधी व लागवडी विषयी जिवंत झाडांच्या टक्केवारीसह सद्यःस्थिती.
९. केलेल्या कार्याविषयी काही प्रकाशने/प्रसिद्धी झाली असल्यास त्याच्या प्रती.
१०. या अथवा अशा कामासाठी पुर्वी काही पारितोषिके, पुरस्कार, प्रशस्तीपत्रके इत्यादी मिळाली असल्यास त्यांचा तपशिल.
११. अर्ज अग्रेषित करणा-या उपसंचालकांचा शेरा/शिफारस.
१२. सहसंचालकांची शिफारस (फक्त मुख्यालयासाठी)

-९-

२. इंदिरा प्रियदर्शनी वृक्षमित्र पुरस्कार :-

वृक्षारोपण व पडीत जमिन विकासा संबंधी उत्कृष्ट कार्य करून इतरांसमोर आदर्श निर्माण करणा-या संस्था तथा व्यक्तींना राष्ट्रीय पडीत जमीन विकास बोर्ड, पर्यावरण व वनमंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या वतीने इंदिरा प्रियदर्शनी वृक्षमित्र पुरस्कार देवून गौरविण्यात येते. १९८६ पासून हे पुरस्कार देण्यात येतात. सन २००१ पर्यंत महाराष्ट्रातील ३१ व्यक्ती/संस्था यांना हा पुरस्कार प्राप्त झाला आहे

पुरस्कारासाठी खालील प्रमाणे १० संवर्ग करण्यात आलेले आहेत -

- अ. व्यक्ती.
- ब. पंचायत/ग्रामसभा/ग्रामपातळीवरील संस्था/ग्रामवन संरक्षण कमिटी/ग्राम पातळीवरील सहकारी संस्था.
- क. स्वयंसेवी संस्था (महिला मंडळे व तरुण मंडळासहित)
- ड. जनजागृतीसाठीद झटणा-या महिला संस्था.
- इ. शासकीय कर्मचारी (व्यक्ती)
- ई. शैक्षणिक संस्था.
- उ. शासकीय यंत्रणा (जिल्हास्तरापर्यंतच्या)
- ऊ. कॉर्पोरेट सेक्टर (खाजगी/सार्वजनिक क्षेत्रातील कंपन्या)
- ए. नगरपालिका/महानगरपालिका/लष्करी छावण्या.
- ऐ. राज्य शासनाच्या दर्जाच्या संस्था.

पुरस्काराची रक्कम :-

वरील प्रत्येक संवर्गासाठी १,००,०००/- रुपयांचा एक पुरस्कार, याशिवाय पदक व प्रशस्तीपत्रक.

नामांकन प्राप्तीचा अंतिम दिनांक :-

सर्वसाधारणपणे दरवर्षी दिनांक ३१ मे पर्यंत.

-१०-

३.८. पश्चिम घाट विकास कार्यक्रम. :-

या योजने अंतर्गत -

१. खाजगी जमिनीवर पथदर्शक वृक्ष लागवड.
२. शेतीच्या बांधावरील वृक्ष लागवड.
३. सामुहिक जमिनीवर वृक्ष लागवड या योजना सुरु आहेत.

पश्चिम घाट विकास कार्यक्रमांतर्गत खाजगी जमिनीवर पथदर्शक वृक्ष लागवड योजना राबविण्याची प्रमुख उद्दिष्ट्ये याप्रमाणे आहेत.

१. पश्चिम घाट क्षेत्रातील नैसर्गिक वैशिष्ट्ये जतर करून पर्यावरण परिस्थितीत समतोल राखणे.
२. या क्षेत्रातील अनुषंगिक विविधता जतन करणे.
३. मानवी कृतीमुळे पर्यावरण परिस्थितीस पोहोचलेली हानी दूर करून पर्यावरण पुर्ववत करणे.
४. पर्यावरणाच्या हानीमुळे होणा-या संभाव्य परिणामांची लोकांना जाणीव करून देणे आणि त्याबाबत त्यांना शिक्षण देणे, पर्यावरण विषयक कार्यक्रमान्वयेच त्यांचा सहभाग मिळविणे. या योजने अंतर्गत शेताच्या बांधावर साग, बांबु, शिवण खेर, बाभूळ, शेवगा, हादगा, काजू, निम, सिताफळ आणि जांभूळ या प्रजार्तीची लागवड करण्यांत येते.
६०० रोपे लागवडी करीता एक मानीव हेक्टर धरण्यात येते.

सामुहिक जमिनीवर लागवडीचा कार्यक्रमाची राबविण्यात येत असून या कार्यक्रमांत प्रती हेक्टरी ९०० रोपे लागवड करून नालाबांध बंधिस्तींची कामे करण्यांत येतात. खाजगी पडिक जमिनीवर गट लागवडीचा कार्यक्रमही राबविण्यात येतो. प्रती हेक्टरी १६०० रोपे सलग समतल चरात लावण्यात येतात.

शासकीय माहिती अधिकारी
तथा सहाय्यक संचालक
सामाजिक वनीकरण विभाग,
नाशिक.

पगार/-

D-८/M.A.Word.